

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

***Тема уроку: Постріл і його періоди.
Початкова швидкість кулі. Траєкторія
та її елементи. Форма траєкторії та її
практичне значення.***

Балістика - наука про рух снаряду, кулі. Балістика поділяється на дві самостійні науки – внутрішню балістику та зовнішню.

Внутрішня балістика - це наука, яка займається вивченням процесів, що відбуваються під час пострілу, особливо під час руху кілі по каналу ствола.

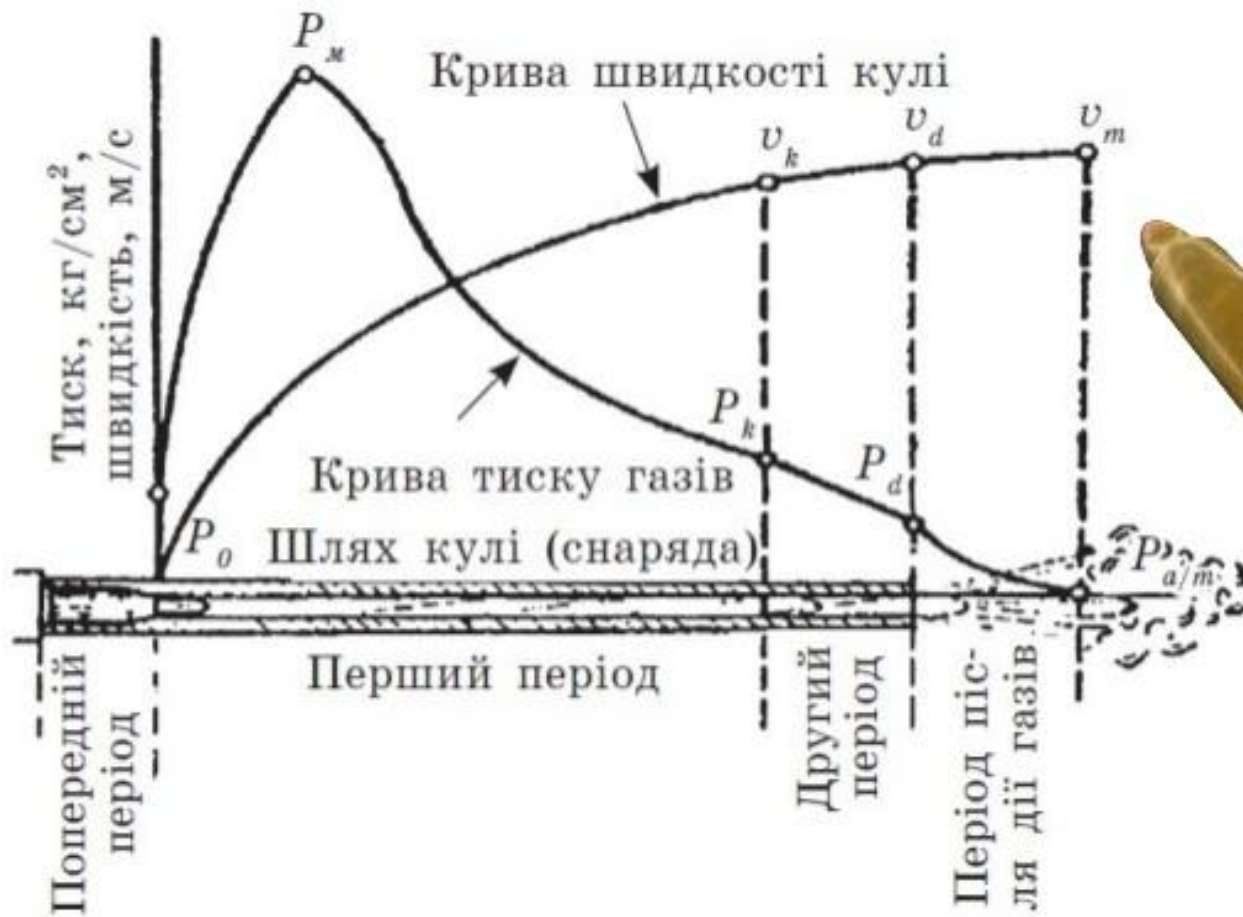
Зовнішня балістика - це наука , що вивчає рух кулі після закінчення впливу на неї порохових газів.

Пострілом називається викидання кулі з каналу ствола зброї енергією газів, що виникають під час згорання порохового заряду.

Явище пострілу характеризується такими особливостями:

- великим тиском газів (2—3 тис. і більше атмосфер);
- високою температурою порохових газів (2500—3500°);
- малим терміном дії (0,001—0,06 с);
- горінням порохового заряду в об'ємі, який швидко змінюється.

Періоди пострілу

Під час пострілу виділяють чотири послідовні періоди.

Попередній період продовжується від початку горіння порохового заряду до повного врізання оболочки кулі в нарізи ствола.

Перший, або основний, період продовжується від початку руху кулі до моменту повного згорання порохового заряду та відбувається в об'ємі, який швидко змінюється.

Другий період починається від моменту повного згорання порохового заряду до моменту вильоту кулі з каналу ствола

Третій період або період наслідків газів триває від моменту вильоту кулі з каналу ствола і до моменту припинення дії порохових газів на кулю. Найбільшої (максимальної) швидкості куля досягає наприкінці третього періоду на віддаленні кількох десятків сантиметрів від дулового зрізу ствола. Цей період закінчується в той момент, коли тиск порохових газів на дно кулі буде урівноважений опором повітря.

Початкова швидкість кулі.

Початковою швидкістю кулі називається швидкість, з якою куля залишає канал ствола, тобто швидкість руху кулі біля точки вильоту (біля дульного зрізу). Початкова швидкість кулі вимірюється в метрах на секунду (м/с).

Початкова швидкість кулі — одна з найважливіших характеристик бойових властивостей зброї. Збільшення початкової швидкості збільшує дальність польоту кулі, дальність прямого пострілу, убивчу й пробивну дію, зменшує вплив зовнішніх умов на її політ.

Величина початкової швидкості кулі залежить від:

- довжини ствола;
- маси кулі;
- маси, температури, вологості порохового заряду;
- форми й розмірів зерен пороху.
- щільності зарядження.

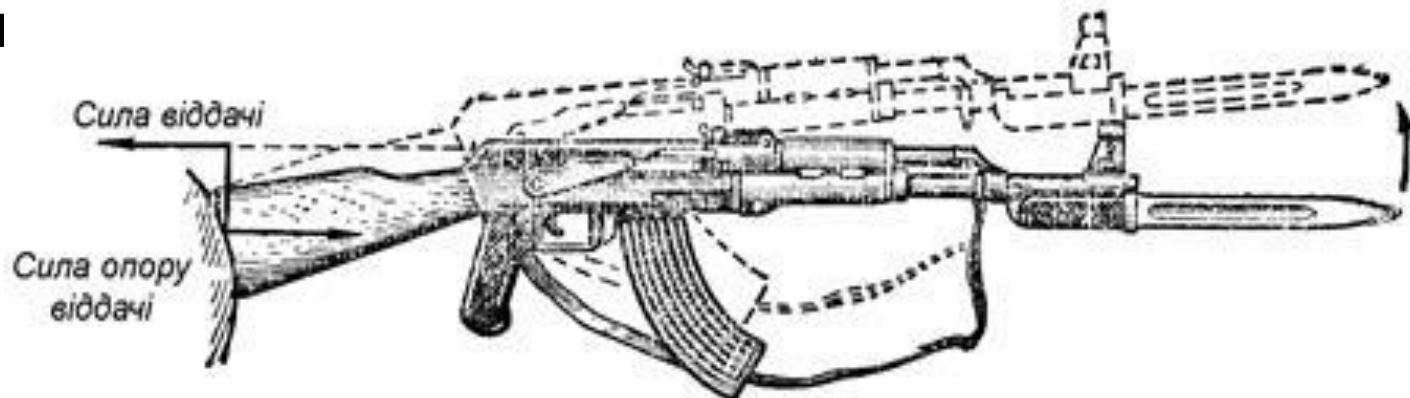

Віддача зброї.

Віддачею називається рух зброї (ствола) назад під час пострілу. Віддача відчувається як поштовх у плече, руку, ґрунт.

Дія віддачі характеризується величинами швидкості та енергії.

Швидкість віддачі зброї приблизно в стільки разів менше за початкову швидкість кулі, у скільки разів куля легша від зброї

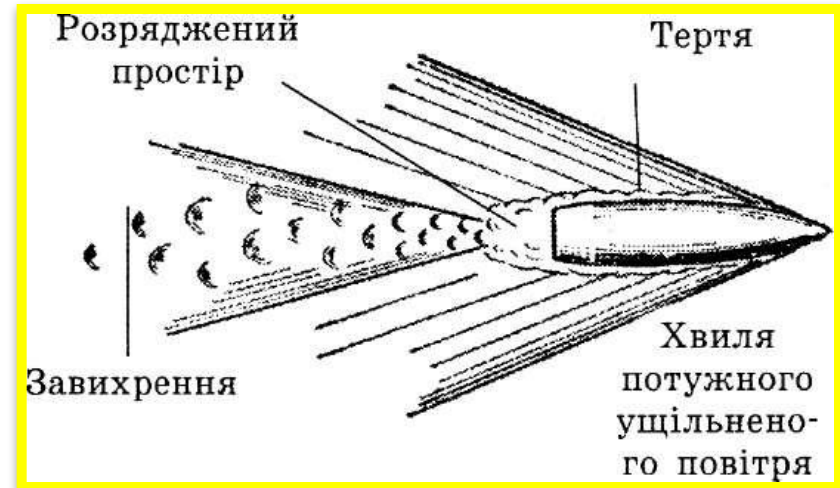
Траєкторія польоту кулі та її елементи

Траєкторією називається крива лінія, яку описує центр ваги кулі при польоті в повітрі.

Сила опору повітря викликається трьома основними причинами: тертям повітря, виникненням завихрення й виникненням балістичної

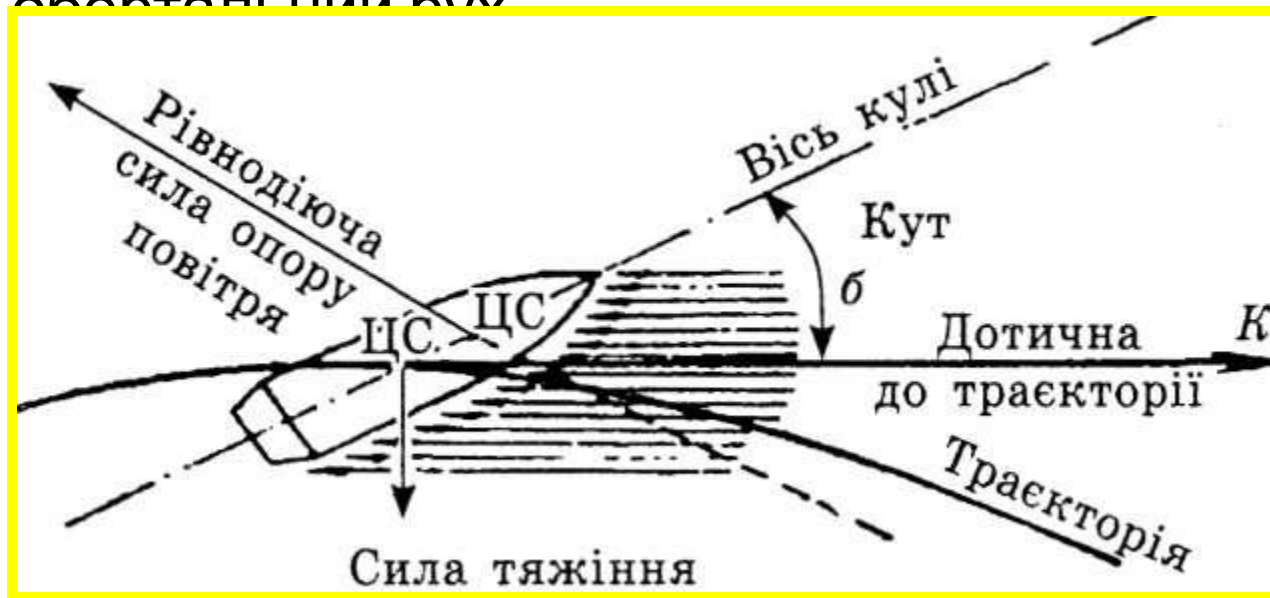
хвилі. Частинки повітря, що торкаються кулі, яка рухається, створюють тертя й зменшують швидкість польоту кулі.

Куля при польоті стикається з частинками повітря і примушує їх коливатись. Унаслідок цього перед кулею підвищується густина повітря і створюються звукові хвилі.

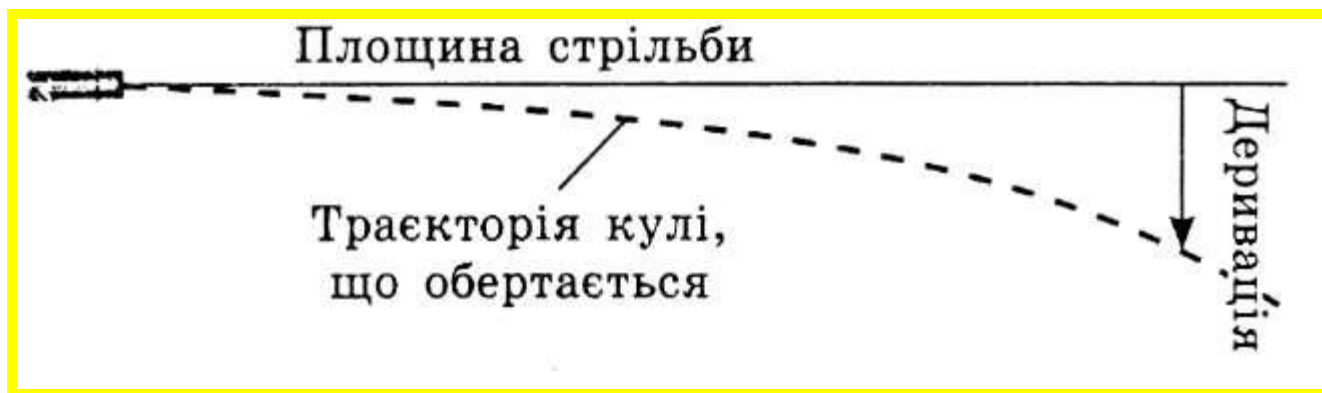

Під дією початкових поштовхів у момент вильоту кулі з каналу ствола між віссю кулі й дотичною до траєкторії утворюється кут, і сила опору повітря діє не вздовж осі кулі, а під кутом до неї, намагаючись не тільки уповільнити рух кулі, але й перекинути її. Для того щоб куля не перекидалась, їй надають за допомогою нарізів у каналі ствола обертальний рух.

Відхилення кулі від площини стрільби в бік її обертання називається *деривацією*.

Деривація (вид траєкторії зверху)

Причинами деривації є: обертальний рух кулі, опір повітря і зниження під дією сили тяжіння дотичної до траєкторії. При відсутності хоча б однієї з цих причин деривації не буде.

Прямий постріл та його значення.

Прямий постріл — це постріл, при якому траєкторія польоту кулі не піднімається над лінією прицілювання вище за цілі на всьому своєму шляху.

У межах дальності прямого пострілу в напружені моменти бою стрільба може вестись без

перестановки прицілу,

в цьому випадку точка прицілювання вибирається за нижнім обрізом цілі.

Дальність прямого пострілу залежить від висоти цілі й настільної траєкторії.

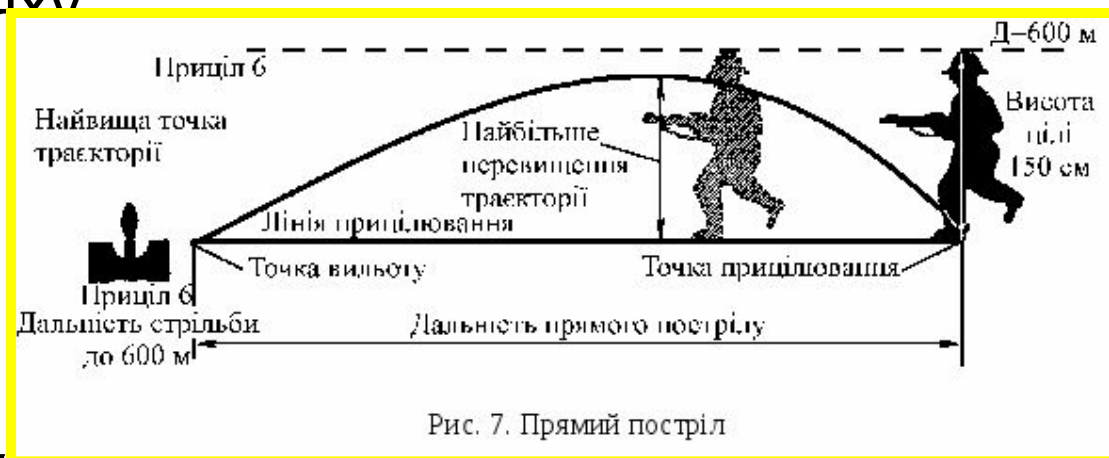
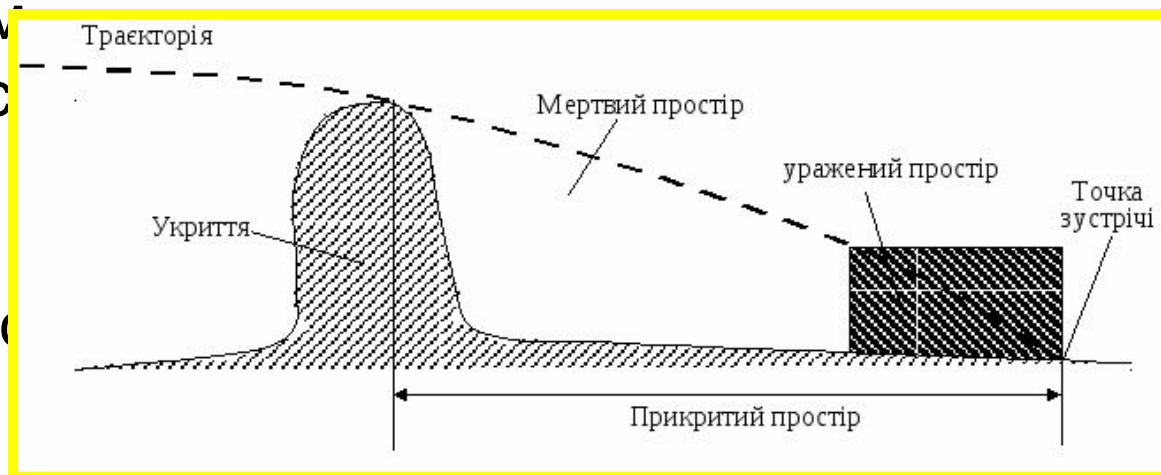

Рис. 7. Прямий постріл

Прикритий, уражувальний та мертвий простір.

Простір за укриттям, до якого не пробивається куля від його гребеня до точки зустрічі, називається

прикритим простором.

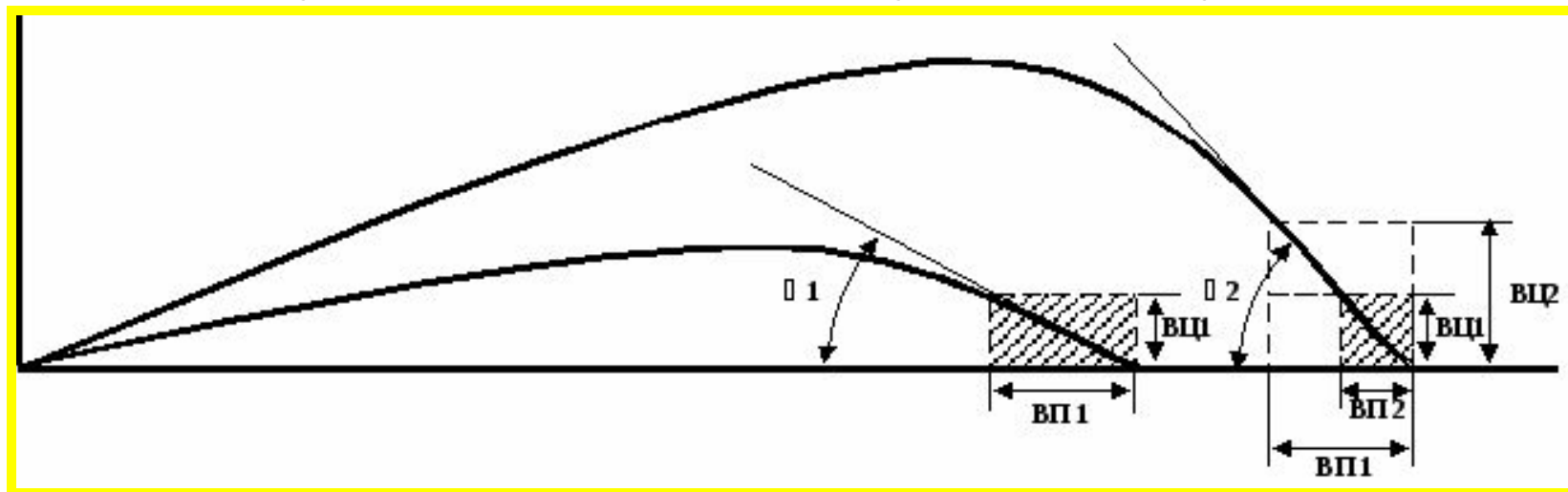
Він буде тим більшим, чим більша висота прикриття й чим наземніша траєкторія. Частина прикритого простору, на якому ціль не може бути уражена при даній траєкторії, називається **мертвим (неуражуваним) простором.**

Мертвий простір буде тим більшим, чим більша висота укриття, менша висота цілі й наземніше траєкторія.

Частина прикритого простору, на якому ціль може бути уражена, становить **уражуваний простір.**

Глибина уражуваного простору залежить:

- від висоти цілі — вона буде тим більша, чим вище ціль;
- від наземності траєкторії — вона буде тим більша, чим наземніше траєкторія;
- від кута нахилу місцевості — на передньому схилі вона зменшується, на зворотному — збільшується;

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

